

Działanie „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” w ramach PROW
2014-2020

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

Warszawa, 10 marca 2015 r.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Podstawa prawna UE

- **rozporządzenie nr 1303/2013**
 - z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320)
 - w szczególności art. 32-35
- **rozporządzenie nr 1305/2013**
 - z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487)
 - w szczególności art. 42-44

Akty prawne PL

- „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”
(zatwierdzony przez Komisję Europejską 12 grudnia 2014 r.)
- ustawa „PROW 2014-2020”
 - z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (ustawa przyjęta 5 marca przez Senat bez poprawek, przekazana 6 marca do Prezydenta, ma wejść w życie 15 marca zgodnie z art.73)
- ustawa „RLKS”
 - z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (ustawa przyjęta 5 marca przez Senat bez poprawek, przekazana 6 marca do Prezydenta, wejdzie w życie 14 dni od ogłoszenia zgodnie z art. 27)

Akty prawne PL

- „Umowa Partnerstwa”
 - jest dokumentem określającym kierunki interwencji w latach 2014-2020 trzech polityk unijnych w Polsce – Polityki Spójności. Zawiera m.in:
 - cele i priorytety interwencji w ujęciu tematycznym i terytorialnym wraz z podstawowymi wskaźnikami,
 - opis stopnia uzupełniania się działań finansowanych z Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa,
 - układ programów operacyjnych,
 - zarys systemu finansowania oraz wdrażania.

(zatwierdzona przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r.)

Akty prawne PL

- ustawa o finansowaniu Wspólnej Polityki Rolnej
 - **projekt**
 - W projektowanej ustawie określono:
 - właściwość organów w zakresie uruchamiania środków na realizację wspólnej polityki rolnej w perspektywie finansowej 2014-2020, w tym wyznaczono jednostkę certyfikującą, władzę właściwą i jednostkę koordynującą,
 - zasady udzielania akredytacji dla agencji płatniczych,
 - działania i poddziałania, dla których przewiduje się wyprzedzające finansowanie realizacji operacji dla jednostek samorządu terytorialnego i innych beneficjentów PROW 2014-2020,
 - zasady udzielania i rozliczania zaliczek na działania i poddziałania inwestycje w ramach PROW 2014-2020.

(Planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów r.- I kwartał 2015 r.)

Obszar kwalifikujący się do wsparcia

- LEADER będzie realizowany na obszarach wiejskich
 - definiowanych jako obszar całego kraju z wyłączeniem obszaru miast o liczbie mieszkańców większej niż 20 000
 - w kryteriach wyboru LGD przewidzi w przypadku projektów infrastrukturalnych preferencje dla operacji realizowanych w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców

- Jedna LSR będzie realizowana na obszarze zamieszkanym przez min. 30 000 mieszkańców z obszarów wiejskich i max. 150 000 mieszkańców i obejmować co najmniej 2 gminy z obszarów wiejskich

- Jedna forma prawna - stowarzyszenie mające osobowość prawną i działające w oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW oraz ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności

Wybór LGD/LSR

- Wybór dokonywany przez komisje wybierające utworzone przez poszczególne SW
- Jednolite kryteria dostępu i wyboru w całym kraju
- Jednakowy termin ogłoszenia konkursu w całym kraju
- Wsparcie eksperckie do oceny LSR
- Możliwość poprawy LSR zgodnie ze wskazaniami ekspertów
- Wybór nie później niż 2 lata po zatwierdzeniu przez KE Umowy Partnerstwa
- Wybrane mogą być tylko te LSR, w ramach których co najmniej 50% budżetu LSR przeznaczonego na realizację poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” przeznaczone będzie na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy

Kryteria dostępu i wyboru lokalnych strategii rozwoju

- Kryteria dostępu zostały określone w art. 32 – 34 rozporządzenia nr 1303/2013
- Kryteria wyboru dotyczą oceny potencjału i doświadczenia LGD oraz strategii.
- Premiowane będą LSR zawierające opis projektów współpracy
- Dodatkowe punkty dla obszarów o niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej
- Podczas opracowywania kryteriów zostaną wykorzystane wyniki badania nt. kryteriów wyboru LGD i LSR, będą one także podlegały konsultacjom z podmiotami zaangażowanymi w podejście Leader

ZADANIA LGD

(art. 34 ust. 3 rozporządzenia nr 1303/2013)

- rozwijanie zdolności podmiotów lokalnych do opracowywania i realizowania operacji (plan komunikacyjny),
- opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury i kryteriów wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50 % głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów spoza sektora publicznego i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej,
- zapewnianie spójności ze strategią rozwoju lokalnego podczas wyboru operacji poprzez uszeregowanie ich pod względem ważności w zależności od ich wkładu w realizację celów strategii,

Zadania LGD - cd

- opracowanie i publikowanie zaproszeń do składania wniosków lub trwająca procedura składania projektów, w tym określanie kryteriów wyboru,
- przyjmowanie i dokonywanie oceny wniosków o dofinansowanie,
- wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia oraz, w stosownych przypadkach, przedkładanie wniosków do organu odpowiedzialnego za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed ich zatwierdzeniem,
- monitorowanie realizacji strategii rozwoju lokalnego i operacji będących przedmiotem wsparcia oraz przeprowadzanie szczegółowych działań ewaluacyjnych związanych z tą strategią.

Działanie „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” (poddziałania)

- Wsparcie przygotowawcze
- Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania
- Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

Wsparcie przygotowawcze

Warunki kwalifikowalności

- Obszar objęty działalnością beneficjenta jest obszarem wiejskim lub zawiera obszar wiejski (2 gminy, 30-150 tys. mieszkańców).
- Wszystkie gminy, na obszarze objętym wnioskiem o przyznanie pomocy są członkami (partnerami) wnioskodawcy i nie są członkami (partnerami) innych wnioskodawców wsparcia przygotowawczego PROW.
- Członkami (partnerami) wnioskodawcy jest przynajmniej po jednym przedstawicielu z każdego sektora (społecznego, gospodarczego i publicznego) z każdej gminy, której obszar objęty jest działalnością wnioskodawcy, na którym realizowana ma być LSR.
- Do wniosku o przyznanie pomocy na wsparcie przygotowawcze wnioskodawca załączył koncepcję rozwoju lokalnego obszaru LSR, zawierającą przynajmniej:
 - a) opis obszaru i jego spójności,
 - b) plan włączenia społeczności lokalnej w przygotowanie lokalnej strategii rozwoju, zwanej dalej „LSR” wraz z harmonogramem.

Beneficjenci

Stowarzyszenie, fundacja lub związek stowarzyszeń, z wyłączeniem stowarzyszeń JST. Pomoc zostanie przyznana wszystkim wnioskodawcom, którzy spełnią warunki kwalifikowalności (~~liczba beneficjentów – 105% liczby planowanych LGD~~)

Wsparcie przygotowawcze

- ~~**Kryteria wyboru**~~

~~Dotyczyć będą m.in. doświadczenia wnioskodawcy w zakresie realizacji projektów z wykorzystaniem funduszy unijnych, pracy ze społecznościami lokalnymi. Ponadto ocenie podlegać będzie koncepcja rozwoju lokalnego obszaru objętego swoją działalnością.~~

Rodzaj wsparcia

Pomoc ma formę płatności ryczałtowej

Wsparcie nie może być łączone ze wsparciem przygotowawczym w ramach innych programów współfinansowanych ze środków funduszy EFSI

Wsparcie przygotowawcze

- Koszty kwalifikowalne – nie określa się
- Wsparcie przygotowawcze może być wypłacone pod warunkiem zakończenia realizacji operacji w ramach działania 431 „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” objętego PROW 2007-2013.

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Rodzaj wsparcia

Pomoc ma formę refundacji lub płatności zryczałtowanej w zależności od rodzaju operacji. W przypadku operacji polegających na rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej pomoc ma formę płatności zryczałtowanej (premii).

Intensywność pomocy

Do 100% kosztów kwalifikowalnych operacji, w zależności od charakteru operacji, rodzaju beneficjenta i zapisów LSR

Kryteria wyboru

- kryteria wyboru zostaną określone przez LGD w LSR i będą podlegały ocenie podczas konkursu na wybór LSR,
- zmiana kryteriów wyboru będzie wymagała zgody SW z którym LGD podpisała umowę na realizację LSR.

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (zakres wsparcia)

- Wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR;
- Zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości;
- Dywersyfikacja źródeł dochodu, w tym tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępniania jej lokalnym producentom (produkty objęte i nieobjęte załącznikiem nr 1 do TFUE);
- Podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów w szczególności rolników i osób długotrwale pozostających bez pracy;
- **Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych a także innowacji;**

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (zakres wsparcia)

- Rozwój produktów lokalnych;
- Rozwój rynków zbytu, z wyłączeniem targowisk;
- Zachowanie dziedzictwa lokalnego;
- Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej;
- **Rozwój infrastruktury drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego (~~technicznej w tym z zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz — budowy lub modernizacji dróg lokalnych~~).**

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (beneficjenci)

- Osoby fizyczne.
- Osoby prawne, w tym m.in. kółka rolnicze, JST z wyłączeniem województw, ich związki bądź ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, spółdzielnie, kościoły, związki wyznaniowe.
- Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną.

W przypadku projektów grantowych, grantobiorcami mogą być również sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej (np. koła gospodyń wiejskich). **Grantobiorcami nie mogą być podmioty prowadzące działalność gospodarczą lub deklarujące jej podjęcie.**

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (projekty grantowe)

- LGD jako beneficjent ubiegający się o wsparcie przed podmiotem wdrażającym
- ~~LGD jako beneficjent operacji parasolowej, operacji własnych (realizowane samodzielnie przez LGD), animacji, kosztów bieżących — max 40% budżetu LSR~~
- Projekt grantowy ~~Operacja parasolowa~~ (o max. wartości 300 000 ~~400 000~~ PLN) składa się z szeregu komplementarnych „grantów” ~~„mikro-projektów”~~ (o całkowitej wartości nieprzekraczającej 50 000 PLN) realizowanych przez podmioty działające na obszarze objętym LSR
- Poza koniecznością poddania się ewentualnej kontroli realizator „mikro-projektu” nie ma styczności z podmiotem wdrażającym, a jedynie z LGD
- LGD określa warunki dostępu i wyboru dla projektu parasolowego
- Nie więcej niż 20% budżetu danego PG dla jednostek sektora finansów publicznych

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (Wysokość wsparcia)

Limity pomocy na beneficjentów/grantobiorców:

- **Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych oraz LGD – maksymalnie 300 000 PLN w okresie realizacji Programu, za wyjątkiem beneficjentów realizujących operacje polegające na utworzeniu inkubatora przetwórstwa lokalnego.**
- **Grantobiorcy – maksymalnie 100 000 PLN. W przypadku podmiotu, który będzie ubiegać się o wsparcie na rzecz sformalizowanej grupy nieposiadającej osobowości prawnej, limit pomocy jest liczony odrębnie na każdą sformalizowaną grupę.**
- W przypadku realizacji operacji w partnerstwie limit pomocy każdego z partnerów jest pomniejszany proporcjonalnie.

Limity pomocy na operacje:

- **Limit na operacje – 300 000 PLN kwoty pomocy z wyłączeniem operacji z zakresu rozpoczęcie działalności gospodarczej, tworzenia inkubatorów oraz operacji realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych.**
- **Limit pomocy na utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego - 500 000 PLN kwoty pomocy.**
- **Limit na operację z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej – 100 000 PLN kwoty pomocy.**
- **Limit na operację własną – 50 000 PLN kwoty pomocy.**
- **Całkowita wartość operacji realizowanych poza projektem grantowym wynosi co najmniej 50 000 PLN.**
- **Całkowita wartość grantu wynosi nie więcej niż 50 000 PLN.**

Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania

Rodzaj operacji

Przygotowanie i realizacja projektu współpracy

Beneficjenci

LGD wybrane do realizacji LSR

Kryteria wyboru

Jednolite dla całego kraju opiniowane przez Komitet Monitorujący

Rodzaj wsparcia

Refundacja

Intensywność pomocy

Do 100% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Wysokość wsparcia

- **50** tys. zł - minimalna wartość projektu międzyterytorialnego
- limit pomocy na LGD – do **5%** wsparcia kierowanego na daną LSR w ramach poddziałań *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* oraz *Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji*.

Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania (koszty kwalifikowalne)

- zakup dóbr, usług,
- roboty budowlane,
- organizacja i przeprowadzanie spotkań/wyjazdów/wydarzeń itp.,
- najem, dzierżawa lub zakup oprogramowania, sprzętu, narzędzi, urządzeń, maszyn, materiałów lub przedmiotów,
- przygotowanie badań, analiz, opracowań, dokumentacji,
- tłumaczenia,
- najem lub dzierżawa pomieszczeń, obiektów lub gruntu,
- promocja i informacja,
- wynagrodzenie za pracę oraz usługi świadczone w związku z przygotowaniem lub realizacją projektu współpracy,
- inne koszty związane z realizacją operacji.

Koszty dotyczące animacji współpracy, w tym koszty związane z poszukiwaniem partnerów projektu współpracy, nie są kosztem kwalifikowalnym działania. Zadania w tym zakresie mogą podlegać finansowaniu ze środków KSOW.

Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania

Projekt współpracy:

- jest zgodny z LSR wszystkich wnioskujących LGD,
- jest realizacją wspólnego przedsięwzięcia,
- przyczyni się do osiągnięcia wskaźników określonych w LSR wszystkich wnioskujących LGD (tych wskaźników, których osiągnięcie zaplanowano poprzez projekt współpracy)

Projekty współpracy a LSR

- Projekt współpracy może być zawarty w LSR. Jeśli projekt jest w LSR zawarty, musi to mieć odzwierciedlenie we wskaźnikach. Wskaźnik powinien mieć określoną wartość wyjściową i docelową. Wymagany poziom osiągnięcia wskaźnika na koniec realizacji LSR: minimum 50%.
- Jeśli projekt nie jest zawarty w LSR, jego realizacja będzie możliwa jeżeli do LSR zostaną dodane nowe wskaźniki lub zostanie podwyższony poziom obecnych, ze wskazaniem, że zostaną osiągnięte poprzez projekt współpracy. Pozostałe zasady analogiczne jak w przypadku projektu od początku zawartego w LSR.

Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

Beneficjenci

LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji i finansowania ze środków Programu
Możliwość uzyskania wsparcia zapewniona jest dla wszystkich LGD wybranych do realizacji LSR

Rodzaj wsparcia

Pomoc ma formę rozliczenia ryczałtowego. ~~W zależności od rodzaju kosztów oraz decyzji LGD może przyjąć formę: zwrotu kosztów kwalifikowalnych, płatności ryczałtowych lub finansowania ryczałtowego określonego przez zastosowanie wartości procentowej do jednej lub kilku kategorii kosztów.~~

Wysokość kwot ryczałtowych zostanie określona w przepisach krajowych z uwzględnieniem wyników analizy i będzie uwzględniać wielkość obszaru objętego LSR.

Intensywność pomocy

~~Do 95% kosztów kwalifikowanych operacji, chyba że w danym województwie w ramach innego programu uwzględniającego RLKS przewiduje się niższą intensywność~~

Koszty kwalifikowalne

Nie określa się

Dziękuję za uwagę

